

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем.
Рукописи не звертаються.

ПРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5.00 зол.
Чвертьрічно 15.00 „
Піврічно 27.50 „
Річно 50.00 „
ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар
Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 7.50 зол., Німеччині 7.50 зол.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7.50 зол., Австрії 7.50 зол.—
Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції 23-41.
Друкарні 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Число Українського і Білоруського Виборчого Бльоку

Чи Ви сповнили свій обов'язок і обезпечили свої будинки в 1/3 частині в

Г-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“

у Львові, вул. Руська ч. 20.

Ще ні? Зробіть це негайно, бо 31. жовтня ц. р. кінчиться речинище виповіджень у ПЗВУ на 1931 р.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий“

у Львові, Ринок ч. 10 (ч. телефону: 433. — Конто Почтової Шадниці ч. 143.467).

як Центральна Каса українських кооперативів приймає вклади ощадності, обезпечує їх у твердій валюті та поміщує у наших кооперативах, щоби піднести господарський розвій українського народу.

ФУТРА комплектні на замовлення
мужеські в ціні від 200, 350,
жіночі плащі з доплатою
в ціні від 200 — поручки

Промислово-Торговельна Спілка з о. в.
„ХРОМ“, у Львові, вул. Руська ч. 20. ТЕЛЕФОН 71-83.
3—IV

Чим є Український Католицький Союз?

Львів, 29. жовтня 1930.

Відомі події останніх місяців, що розсіяли стільки лиха й гори на нашій землі, що спричинили поважні втрати в нашому культурно-освітньому, господарському та кооперативному русі, довели всеякі такі серед нас до одного дуже відрадного явища, а саме до стихійної просто консолідації всіх активних національних сил. Конкретно, внутрішньо і ззовні ця консолідація уявляється утворенням єдиного Українського Національного Виборчого Бльоку. Але унаслідок цього вона ще й при іній патоті, а саме у зв'язку зі згаданими подіями в краю. Зблизьковані для виборів націоналістичної партії опублікувати спільну енуціяцію в справі названих подій і тим започаткувати єдину акцію боротьби з націоналістичним лихом. Отже це другий невичайно відрадий та високоцінний факт у нашому житті. Це факт, який доводить, що в важких і переломових хвилях нашого національного життя всі українці, що стоять на національній платформі, можуть знайти спільну мову, можуть узгодити свою тактику, можуть підпорядкувати теоретичні та програмові різниці а навіть суперечності вишнім поладпартійним, але зате загальнонаціональним вимогам.

В часах, коли марево заглади повисло над українським національним доробком, коли всіма засобами примується до того, щоби не остало навіть сліду не тільки в таких наших надбаннях, як читальні „Просвіти“, „Соколи“ і „Луги“ (роз'яснування і т. д. саморозв'язування цих установ), але й в наших кооперативах (голоси краківського „Часу“ і львівського „Слова Польського“ про неспроможність толерування національної кооперативної відповідальності чинники поважно пригадують над засобами оборони національного добра на майбутнє, при чім ні на хвилину не забувають на зберігання єдиного національного фронту в тій самооборонній акції, диктованій самим інстинктом самозбереження).

Та ця картина не була б цілою, колиб не доповнили її іншими даними. Спрямовані головні удари проти всяких організованих форм нашого громадсько-суспільного життя відомі чинники намагаються натомість творити на нашій землі всілякі регіональні „польсько-руські“ установи різних форм і видів від культурних („Рідна Хата“ на Волині) починаючи і до господарських та кооперативних кінчаючи. Не полишають поза межами свого зору і наших церковних справ. Пригадаймо собі цілу історію боротьби на права української мови в церковній боротьбі з владою, пригадаймо старе, але все актуальне справу вербування душ до латинського обряду всупереч постановам конкордату, відновимо і пам'яті недавні виступи польської преси проти нашої церковної брахії за пастирський лист. Не забудемо на згадку ще в пам'яті всіх сконцентровану атаку польської санітаційної преси проти особи нашого Митрополита, та неоднозначну вимогу краківського „Часу“ взяти в курателю престолу митрополітичного добра. А далі пригадаймо собі, що недавно відбувся у Львові римо-католицький синод, на якому, як це писала польська преса, розглядалось „переломним справу будови нових костелів по селах“ і творення нових латинських

парохій у нашому краю. Коли зясуємо собі цілі і завдання цих нових костелів, то зрозуміємо, що й перед нашою греко-католицькою церквою та її будуччиною невеселі перспективи, не зважаючи на конкордат та його примиси, що нормують взаїмовідносини між обома об'рядами.

Але на тому не кінець. Це тільки одна сторінка медалі. Та є ще й друга. Зі сходу йде до нас розклад усього нашого життя, самих його основ, особливо ж усіх моральних і релігійних цінностей народу. Там вся віра і церква опинились поза законом, підпали страшенним, нечуваним моральним тортурам та переслідуванням. Подих тамонішніх відносин відчуваться і тут.

Тому не дивно, що як на інших діяннях нашого життя проглядались консолідаційні змагання, так і на церковному полі найвідповідальніші чинники цілком природно мусіли пригадуватись над засобами оборони моральних цінностей прадідної віри та церкви. І в тій цілі бажають довести перш за все до організованої консолідації своїх вірних біля церкви і віри.

Ось так лише ми собі пояснюємо ініціативу Високопреосвященного Митрополита Андрея Шептицького до творення Українського Католицького Союзу (глас: „Діло“ з 26. жовтня ч. 239. Заклик з програмовими точками Кат. Союзу), що матиме за завдання: оборону греко-католицької віри і християнської моралі, християнської родини, християнського виховання молоді, християнської

справедливості в суспільному житті і всестороннього добра, тобто всіх духових цінностей українського народу в християнському розумінні.

З оголошеної програмової декларації виходить, що Український Католицький Союз не є ідентичний з політичною партією. Про це виразно каже шеста точка програми, в якій читаємо: „У всіх справах активної політики, в яких не порушена католицька віра і мораль та вище подані суспільні і національні основи — лишемо членам нашого Союзу цілковиту свободу.“ Це значить, що члени Католицького Союзу не тільки можуть, але й мусять бути членами політичних партій, якщо хочуть брати участь у політичному житті, бо Католицький Союз активною політикою не займається. Самозрозуміло, що члени цього Союзу можуть бути членами таких політичних партій, що притримуються в своїй діяльності християнської моралі та що боронять інтереси і прав греко-католицької церкви.

Отже Український Католицький Союз не є партійно-політичною організацією. Є це організація вірних греко-католицької церкви, що по християнськи має підходити до всіх проявів громадського життя та стояти в обороні всіх духових цінностей українського народу. Тільки так можемо розуміти завдання цієї нової організації. І тільки на тлі змальованих вище відносин та обставин стане нам зрозумілим факт заініціювання цього роду організації саме тепер. Є це ще один етап на полі консолідації національних сил для докладно означених високіх цілей.

Повні окружні листи

кандидатів Українського Виборчого Бльоку ч. 11.

Виборча округа ч. 26 — Люблин, Холм і Любартів.

Сойм.

- 1) Гуль Василь, господар в Депутичах Руських, Холмський повіт.
- 2) Новосад Григор, господар в с. Покровка, Холмського повіту.
- 3) Плес Михайло, господар в с. Ухалька, Грубешівського повіту.
- 4) Тровинський Михайло, господар, коль. Рогізно, Любартівського повіту.
- 5) Филипчук Василь, господар, с. Сичин, Холмський повіт.

Виборча округа ч. 27 — Замосте, Білгород, і Томашів.

- 1) Галушницький Михайло, см. гімн. проф., Львів (УНДО).
- 2) Рочник Олександр, б. суддя, Замосте, вул. Дольська 132/15 (УНДО).
- 3) Гуль Василь, господар, Депутиче Руське, Холмський повіт.
- 4) Бодак Михайло, господар, Волиця Снятицька, Томашівського повіту.
- 5) Коман Григор, дрогомистр, Грубешів, вул. Сташца 7.
- 6) Карпюк Степан, господар, Тарноград, Білгородського повіту.
- 7) Кохан Володимир, господар, Тудорковичі, Сокальський повіт (УНДО).

- 8) Радостовець Йосиф, б. урядовець, Замосте, вул. Нарутовича ч. 2 (УНДО).
- 9) Солдачук Іван, господар, с. Лазиска, Замостський повіт (УНДО).

Виборча округа ч. 28 — Красностав, Грубешів і Янів.

- 1) Коман Григор, дрогомистр, Грубешів, вул. Сташца 7.
- 2) Антолюк Павло, господар, с. Бородиня, Грубешівський повіт.
- 3) Кохан Володимир, господар, Тудорковичі, Сокальський повіт (УНДО).
- 4) Михайлюк Михайло, господар, с. Бродок, Грубешівського повіту.

Спис кандидатів до сенату в окрузі дюблінського воєводства.

- 1) Галушницький Михайло, см. гімн. проф., Львів (УНДО).
- 2) Рочник Олександр, б. суддя, Замосте, вул. Дольська 132/15 (УНДО).
- 3) Новосад Григор, господар, с. Покровка, Холмський повіт.
- 4) Др Горбачевський Антін, адвокат в Чорткові (УНДО).
- 5) Рудь Захарій, господар, Замосте, вул. Львівська.
- 6) Солдачук Іван, господар, с. Лазиска, Замостський повіт.

Шлюб царя Бориса з принцесою Джіованною.

Метунія кореспондентів. — Асиз. — Чим буде цар Борис? — Вплив Італії. — Організація „За Схід“.

(Від нашого римського кореспондента).

Зрештою, мені стало соромно: всі мої товариші-кореспонденти часописів усіх країн світу бігають, паспалявшись, по Римі, вітаються тоді-то при телефонах, збираючи найдрібніші пошмири, надіючи суперечливі чутки про отой король шлюб у Савойській династії, — а я — нічого! Ані бігаю, ані вітаюсь, ані не беру авта, не традію часту всіх тих „інформованих“ чу на чай, не частую всіх тих „інформованих“ (як мені здається) хвилю, намагаюсь вести розмову надалеко — весільний настрій найбільшого європейського Оходу. Але тоді „вони“ роблять байдукий вигляд і використовують порочий (як їм здається) відповідний момент, щоб повернутися до певної теми:

— А правда, що нове подружжя навіть не почуватиме в Асизі? Правда, що вони зараз же пішли весільною церемонією, перебралися, щоб влізти негайно до Болгарії, як звичайні, що не одружені, заручені? Правда, що їхні діти всі будуть католики? Правда, що перший син має бути обов'язково православний? Правда, що цар Борис намагатиметься змінити конституцію на користь католицизму? Правда, що цей шлюб означатиме новий великий крок поширення італійських впливів на Балканах? Правда, що і т. д. і т. д. і т. д.?

Один мій американський приятель намагався, щоб італійський уряд дозволив йому перевести безпосередньо телефонічне сполучення між його помешканням у Римі і Асизом, другий, англійський, хотів взяти апарат на телеграфі, щоб з його допомогою, ніхто йому не перешкодив, йому скромніші вираховували скільки будуть коштувати автомобілі для постійних поїздок між Асизом і Перуджією, більшим містом з італійськими засобами отримання зі світом.

Бо Асиз — це маленьке середньовічне місто, положене на горі і славне своїми церквами св. Франциска та св. Кларо з чудовими фресками Джотто, Лоренцетті і інших, які викликають захоплення всіх знавців артистичної краси і поетичні паломництва православних католиків і не менше православних естетів.

Але для царських шлюбів Асиз видавався мало пристосований. В місті, де св. Франциск прославив свій шлюб з бідністю, і де Джотто залишив із того шлюбів з бідністю чарівний образ на дукчасія стелі над головним вівтарем, — це-

ремонія царського шлюбів могла би бути відсвяткована несподіваними порівняннями.

А от вибір упав саме на Асиз. Не заганяймося в причини того вибору. Його наводять, стільки, що можна думати, що ніяка з них не є достовірною. А проте, треба знизитися на одній — порядку релігійно-місійного. Черні ордеи св. Франциска, наслідуючи приклад свого головного наставника, відзначаються великою місійною діяльністю і, озброюючись з бідністю, не бояться жалких труднощів цього матеріального світу та несуть слово любови до всього живого у найпачішніх кутках світу. А саме св. Франциск проповідував слово любови навіть птахам, які збиралися бараними квітками навкруги його старенької постаті, і наляканий зайць сконав був одного разу на його руках під перестідування місцевих. Чи не мали вони нести тепер слово проповіді у ті Балкани, де ще досі католицька релігія могла би збирати пилині врожаї?

Не треба забувати, що мати теперішнього болгарського царя була католичка, і що сам цар Борис був перше християнин на католика, але з волі короля Фердинанда, свого батька, мусів потім стати православним, щоб не втратити престолу. Кажуть, що смерть болгарської королеви була прискорена цим переходом сина на православ'я, а відносини між царем Фердинандом і Римом були безнадійно пошкоджені. Та чи дійсно безнадійно?

В останні дні все настирливіше говорять про приїзд експар Фердинанда на весілля сина, і як зазначають, його присутність на католицькій церемонії шлюбів мала би означати прояснення шмар на Ватиканському обрію.

В усімому разі ми мусимо відзначити, що об'єднання Болгарії з Італією і теперішнє споріднення їх двох династій є логічним наслідком теперішньої європейської політики взагалі і італійської політики зокрема. Італія в своїй боротьбі проти Югославії природно мусила зматати до того, щоб опертися на її віковий ворог Болгарію. Болгарія так само природно мусила шукати в світі великих держав найбільше ту, що з табору переможців захотіла прийняти на поміч переможеним.

Болгарія вже віддавна була тими дверима, через які Італія намагалася поширити свої впливи на хіт балканських політ. З різних засобів

що служили для цієї мети особливо варто зазначити могутню організацію „За Схід“, що перекладає — і переводить — одночасно політику Італійського фашистського уряду і католицького Ватикану. Для нас, українців, що через Наддніпрянщину нахилилися в сфері ділянь Італійського уряду, а через Наддніпрянщину в сфері впливів Ватиканської політики, досить цікаво розглянути на це „культуральне“ співробітництво.

Організація „За Схід“ виникла кілька років тому з ініціативи Італійського євангелічного патріота донна Гальоні і відразу поставила своєю метою поширення серед народів Оходу Європи, і головним на Балканах, Італійської культури і її невіддільними чинниками — католицизмом і культ Риму.

Ініціатива донна Гальоні знайшла гарячу підтримку в офіційних Італійських і ватиканських колах і перші необхідні засоби. Але діяльність донна Гальоні і його успіхи в дуже скорому часі стали настільки широкими, що для розвитку його амбіцій, яка виявлялася в відкритті шкіл, шкіл, бібліотек, бурс для учнів і т. д. потрібні були також відновні засоби.

Тоді Мусоліні подав ідею святкування „Хліба“: всі кошти, які могли би бути зібрані на цьому „Святі Хліба“ — що полягало на продажі маленьких хлібчиків по вулицях, поїздах, крамниціх та в віднові давніх хліборобських культів, мали протягом трьох років йти на користь організації „За Схід“. У 1927 р. відсвятковано перше „свято Хліба“ на користь тої організації, в 1929 році — останнє. Не маю під рукою точної цифри, яку придбала ця організація з тогорічного свята, знаю лише, що вона не менша від трьох мільйонів лір. Попереднє свято принесло 496.782 ліри.

Всі фашистські організації взяли найбільшу участь у продажі хлібців та збиранні коштів. І 9. жовтня минулого року дон Гальоні дав точне справоздання Мусоліні про наслідки його діяльності на Балканах. Виявилось, що дон Гальоні часу не тратив, і 15. вересня м. р. в Софії відкрито вже власну палату „асоціації“ з бурсою студентів, школами класичних наук, бібліотекою, що відразу заняла одно з перших

— А свічка? Як ти будеш вечорами працювати без світла? Це необхідний видаток і то щонайменше п'ять франків місячно... Зайди взяти ще п'ять франків? Гроші на домашнє огніще — святі і не вільно їх рухати... Ага! найшов! Приходить березень, а за ним весна, тепло та сонце.

— Як кажеш?

— Кажу, що коли на дворі тепло, то вугілля не треба, отже 5 франків, призначених на паливо, перенесемо на світло і проблема розв'язана... Я, бігме, уроджений на міністра фінансів. Но, що скажеш на це? Тепер уже бюджет стоїть як мур і ми не пропустили в ньому нічого... Лишається ще справа черевиків і абрання, але я вже знаю, що зроблю... Від год. 8. веч. я шодні вільний і пошукаю собі місця книгоблуда в якійсь меншій крамниці. Нема сумніву, що мій приятель Перот, найде мені легко таке зайняття.

— Чи справді, Якимцю, ти так близько живеш з Перотом? Часто заходиш до нього?

— Так, дуже часто. Вечорами там збираються на музику.

— Ось-які! Перо музикальний.

— Ні, він ні, але його донька.

— Його донька? Він має доньку? Гарну?

— Ти хочеш знати відразу, мій коханий, за багато... Про це вже іншим разом. Тепер пізно і пора лягати.

Якимцю хоче схити своє абентеження після таких запитів і починає стелити ліжко із добайністю старої панни. Ліжко залізне, на одну особу, точнісінько таке, на якому ми спали в Ліоні, на Ліхтарній.

— Чи ти пригадаєш собі, Якимцю, наше ліжко з Ліхтарної, коли ми читали на ньому крадькома романи, а тато кричав до нас зі свого ліжка: „Гасіть, бо встану до вас!“

Якимцю пригадує собі не тільки це, але і багато чого більше... Споминіде за споминим, аж чуємо, як бе північ на годиннику дзвіниці. Ми ще не спимо.

— Досить цього!.. добраніч! — каже Якимцю вітуче.

(Продовження буде)

ФЕЙЛЕТОН „ЛІЛА“ З ДНЯ 29. ЖОВТНЯ 1930.

АЛЬФОНС ДОДЕ.

41)

МАЦІЦЬКИЙ

ПОВІСТЬ.

Я пробую робити деякі застереження, але Якимцю має готову відповідь на все. Зрештою, мушу признатися, я борюся слабо. Порня мого брата переходить і на мене. Поетичний пал відкриває переді мною широкі перспективи і вже відчуваю як по моїй шкірі переходить дрож патхенія... Та в один пункт щодо якого не можу ніяк погодитися з Якимцюм. Він хоче, щоб я в 35 році життя став „безсмертним“ членом Французької Академії. Я відмовляюся всіми силами. Чхажу на Академію — перестарілу єгипетську піраміду!

— Тим більше ти повинен увійти туди — доказує Якимцю. — Ти зможеш вліти в цей старечий організм трохи свіжої крові... Но, а мама! Яка би вона була щаслива!

Що на це віповісти? Аргумент з мамою є непереможний. Треба згодитися на зелений фрак. Нехай буде Академія! Але як мої товариші-академіки будуть занадто нудні, то зроблю так само як Меріме: не буду ніколи ходити на їхні засідання.

Підчас цієї дискусії прийшла ніч: дзвони із Сен-Жермен почали радісно дзвеніяти, немов би на свято вступу Данила Ейсета до Французької Академії.

— Ходім черирити! — сказав Якимцю-мама і гордий, що може вийти на вулицю з членом Академії, веде мене до своєї молочарні.

Є це рестораник для бідаків, що має в другій кімнаті один стіл для „постійників“. Ми ймо в першій кімнаті між гістьми з дуже витертих руками і виголоднілими, які пилизують мовчки тарілки.

— Це майже всі робітники пера — каже мені тихим Якимцю.

— Не можу стриматися від меланхолійних думок на цю тему, але не хочу їх повторити голосно, щоб не заколовити запаху Якимцю.

Вечеря йде весело. Данило Ейсет (член Французької Академії) має непоганий гумор, а ще краший апетит. Після вечері — швидкий поворот на дзвіницю. Член Академії курить люльку, а Якимцю засів за якісь великі рахунки і журиться ними. Кусає нігті, кидається нервово на кріслі, рахує на пальцях, аж нарешті встає з окомом переможця:

— Браво! я найшов!

— Що таке?

— Підставу нашого бюджету. І кажу тобі, що це не дрібна справа. Подумай! 60 франків місячно на двоє!

— Яко 60? я гадав, що ти дістаєш у маркиза 100.

— Но так, але 40 мушу з них вислати щомісяця мамі на відбудову огнища... Отже лишається 60... 15 франків — кімната; це, розумієш, недорого, але треба самому спрятувати.

— Я також можу це робити.

— Ні, ні. Членові Академії не лижє така робота... Вертаймо до бюджету... 15 франків кімната, 5 франків вугля — всього 5, бо я сам піду за ним що-місяця просто до фабрики... лишається 40 франків. Іжа для тебе рахую 30 франків. Ти можеш харчуватися в тій молочарні, де ми були нині; платиш 15 су*) без десеру; сам бачиш, що не є там дуже эле. 5 су лишається тобі на обід. Вистарчить?

— Певно!

— Маємо ще 10 франків, 7 франків — пральня... Біда, що не маю часу, бо я сам ходив би прати на ріку. Лишається 30 су на мої обідні... тут не забувай, що я їм добру вечеру у маркиза і не потрібую вже такого достаточного обідку як ти. Останніх 30 су лишаються на дрібні видатки, такі як тютюн, марки і інші передбачені дрібниці. Все разом 60 франків. Но, якже? недобре обрховано?

Якимцю захоплений починає ходити по кімнаті. Відтак несподівано стає і каже з клопітливою міною:

— Ні! наш бюджет треба перерахувати наново... Я забув про одну річ

— Що таке?

*) 1 су = 5 сантимів

авсь на Балканах. І з великою радістю для конференції та конференції. — найкращою, яка є в Софії. І тому означено на посередженні в собі всіх важливих інтелектуальних впливів болгарської столиці. Цього року, на який місяць до проголошення заручин пари Бориса з принцесою Дадонною, цілий поїзд учнів поїхав піля асоціації „Про Схід“ підбух поторож по північ Італії, знайомлюючи з найбільшими пам'ятками латинського гелія. І — між іншим — побував в падоменті в тому самому Аснї, де тепер має відбутися царське весілля Італійської принцеси з болгарським королем.

Елг. Онанський.

За океаном.

Українська пісня панувала на святі 300-літніх роковин міста Джерси Сіті.

У нас була вже невеличка згадка про владний виступ українців на святі міста Джерси Сіті. Нині подаємо це доповнення до тої згадки, прислане нам з Америки під датою 21. вересня:

Сьогодні розпочалося тут цілотижневий святкування 300-літніх роковин оснування міста. Серед різних промов та інших полісів мали ми нагоду почути польський хор, який між іншими відспівав польську гуральську пісню: „Червоні нас, за насем брови“ на арію української „Верховини“ з рефреном української коломийки по кожній стрічці. За якийсь час виступили український хор, а ще пізніше російський хор. І російський хор не співав ані одної російської пісні, а зате почули ми нашу відому пісню: „Стелася баранку ще вишше, присунься, козаче, ще ближше“ і на закінчення „Многая літа“ — відспівані чистою українською мовою, очевидно, за рахунок москалів.

На український рахунок пішов цілий, що правда, дуже адалний виступ п. Андрія Гелі з українським хором української католицької церкви св. Петра і Павла. Успів хор, убраний в чародійний стрій, прикував відразу увагу всіх присутніх. Але й добір пісень, здається, в аранжуванні самого п. Гелі, не лишив нічого до бажання. Чути було з усіх сторін призначення: „Чудо-во“, „Гарно“, „Дуже добре“ і т. д.

В програму увійшла одна англійська пісня: „Song of Friendship“ і 4 українські: „Гей там на горі Січ іде“, „Там на горі, там жінці жнуть“ (солістка в суправі, п-на Марія Гела, звернула на свій гарний голос спеціальну увагу), „Гей ну-мо, хлопці, до зброї“ і „Гречаники“ з маєстатичним закінченням.

Відпав на жаль виступ з українськими танцями задля недостатні костюмів. Зрештою це не зменшило ваги української групи, котру залюбки фотографували газетарі та радо витали аранжери свята і різні гості.

Нова палата для єпископа канадійських українців.

У Вінніпегу, Манітоба, в Західній Канаді, побудовано нову палату для єпископа канадійських українців католиків. Дня 18. вересня відбулося врочисте посвячення палати і передача її єпископові Василю Володимирові Ладній. Образу посвячення довершив єпископ Ладика в асисті о. Крижановського, настоятеля місії о. Василя в Канаді, о. Бахталовського, ігумена о. Редемптористів з Йоркстону й о. д-ра Ред-

кевича. По посвяченні сказав коротке слово єпископ, а ватак промовив о. д-р Редкевич. Ватак єпископ Ладика запросив усіх на скромну перекуску, де теж були промови єпископа і кількох священників.

Посвячення угольного каменя Матерного Дому СС. Василянок.

В неділю, 28. вересня, в 4. год. попол. відбулося торжественне посвячення угольного каменя Матерного Дому СС. Василянок на Факс Чейз, Па., біля Філадельфії. Образу посвячення довершили: о. капітан Олександр Пик, о. ректор Павло Процько, о. Епіфаній Теодоронич, парох з Честер, Па., о. Роман Крупа, парох з Френкфорд, Па., о. Михайло Паздрій, парох з Нортгемптон, Па., о. Андрій Рудакевич, парох з Бетлегем, Па. Проповідь виголосив о. Крупа й один американець сказав коротке слово по англійськи. На це свято прийшло багато українців і українок з Філадельфії, Френкфорд, Честер, Нортгемптон і інших громад. З Честеру приїхали двома, а з Нортгемптоном трьома окремими боєзми. Між гостями було багато членів і членкинь „Промісний“. Як це значайно буває підчас торжества посвячення угольного каменя, учасники спішили з дарами від себе на ту гарну будівлю, яка вже небаром буде викінчена. Фундаменти вже викінчені; також залізний скелет доведений вже до верху, до третього поверху. Тепер вже викінчують стіни, які будуть викладені з фронту білим каменем з Індіани. Будова Матерного Дому СС. Василянок буде протигнева і сильна. Будинок буде представляти гарно, в околиці дуже гарній і здоровій. Там буде поміщений Матерний Дім СС. Василянок і Новітій, який безперечно дасть українським громадам немало добрих нових учительок.

Українські вечірні школи в Шикаго.

Українська католицька парохія при церкві св. о. Миколая в Шикаго вдержує три українські вечірні школи. Одну в домі при вулицях Райс і Окаї, другу в Крегін, третю на Сисеро. Вчать у тих школах СС. Василянки, о. Филеон Тарнавський, о. Михайло Киндія і п. Дмитро Атаманець.

Президент Гувер осуджує більшовизм.

У вівторок, 7. жовтня, зібрались великі маси народу на „Кінгс Мавітейн Беттельфілд“, в місцевості Сент Каролайн, відсвяткувати 150-ті роковини великої події, коли там у 1780 році, в часі революційної війни проти Англії, американські патріоти під проводом полковника Джеймса Вайлдімеса побиди англійське військо полковника Патріка Фергасона. Бо ту перемогу вважають зворотною точкою у війні Вашингтона.

На цьому американському святі промовив президент Гувер. Його промова була замітна тим, що він вперше безпошадно осудив більшовизм і заперечував до американського народу, щоб обороняли свої американські установи перед чужинськими впливами.

Президент Гувер говорив:

— Це перший обов'язок тих, хто вірить в американську систему, знати її і цінити, не тому, аби ми боялися впливу чужих систем, але тому, що ми мусимо вдержати нашу в чистоті й силі.

— В американській системі через візну загальну освіту ми вишколюємо бігців, ми ста-

раємось дати їм однаковий зачаток. А наша влада — це тільки роземьє рази справедливості в бігу. Переможе той, хто найбільше совісно вправляє, хто найбільше златний і найсильніший характером.

— Соціалізм, або його повновинний брат, більшовизм, хотів би примусити всіх бігців бігти рівно. Він здержав би найшвидшого до бігу того, що біжить найповільше. Знову анархія не дала би ані вишколення ані роземьє. А деспотизм (самодержав'я) чи влада одної кавси, то вже добирають тих, що біжать як і тих, що осигають перемогу.

— Всі ті інші системи означають знищення сил, що веде до рівної погоди. Вони амагають до знищення нашої конституції і нашої системи, нашого духового спадку по батьках.

Боронять батьківської віри і добра дітей.

(Допис з Помпаници.)

Доля чи неволя хотіла, що мене перелесено як управителя державної народної школи з далекої мадурської закутнин львівської кураторії до невеличкої місцевості помпаниської кураторії. Цього перелесення я сподівався, тому бег якогонебудь спротиву туди поїхав. Ще в 1924 р. усепо мене споміні українського населення і тому праці в неукраїнському центрі не була для мене повинною. Правда, що в 1924 р. селани-поляки в Конколіції з початку піднеслись до мене досить неввічливо, та казали, що „де хчєми русіна“, — але постава громадян на могому повожу поїсти в Римажеві мені замінювала. Тут справді громадяни дбають про школу. У цілій Помпаницині остали господарські сліди по інших. Гарні пікільні будинки, гарне вивідування школи і для кожного учителя даремне просторе мешкання. На доказ дбайливості про школу хай свідчить факт, що на маленьку громаду, в якій я працюю, де є всього 3 учительські сили, ухваляється річне пікільний бюджет у сумі 3.000 зол., отже майже вдесятеро більше, як у нас. А населення зовсім не є багатше від нашого, бо земля тут — самі піски.

Не про це я хотів казати, бо ходило мені про випилення, як поставилось населення до мене як управителя школи чужої народности. Зайнявши прийшов, вже знали, що „спиході русіна“. Коли я оголосився до обов'язку, то предідали ради шкільної місцевості і начальник громади, людина досвідчена відради поставили питання рубом і заявив, що з нагоди моєї номінації, скликую на означений день раду місцеву.

На раді всі громадяни цинили велику міру уваги шкільному законодавству, обговорили зі мною всі справи, аплані з потребами школи — а по офіційній засіданні одия з членів звернувся до мене з таким запитом:

„Пане управителю, ми бачимо, що ви чоловік інтелектуальний, тому просимо ве погнітатись, що поставимо до Вас одия запит. Справа яде про наше „будуче“ — бо про виховання національне і релігійне нашого потомства, яке ви бегте під свій вплив. Скажіть нам, якої ви народности і релігії?“ (Дальших слів не наводжу).

Я очевидно заявив, що на ширій запит можу дати ширю відповідь. Я признав, що польську дитину повинен виховувати польський учитель, а українське-учитель повинен працювати

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 29. ЖОВТНЯ 1930.

ЯР. МАНДЮКОВА.

4)

ЧАРИ БЛАКИТНОГО МОРЯ.

Монако. — Океанографічний музей. — Морські потвори. — Дослідники моря. — Проба води і поворот.

(Довіщення.)

Мінімална ця держала складається зі скель і моря; не має ні дрібни урочайної землі, тільки милосердні чужинці складають „що ласна“.

Хоч у Монако мешкань лизь, його палата не творить на скелі замітної точки. Побудована у XIII столітті, влізла разів відбудована, виглядає зовсім непікаво, бо тих кільканадцять салюнів, прикрашених портретами Людовиків та южних інших князів і князів можна побачити у Версай, чи Люврї на копн.

Дуже чваняться тут, що в 1767 році помер в цьому замку князь Ворку, брат англійського короля Юрія III.

Пікава є доріжка, що сходить від палати до пристані, прикрашена старинними дикими баштами й облупаними мурами. На горі багато гармат і куль поставлених у стійки.

У величавому саді Сен Мартон, де пахучі олеандри ховонять у своїй тіні захопані пари, бі-

лим кольосом знімається океанографічний музей. Найцінніший у ньому акварій. Хоч який багатий і великий берлінський акварій, не робить він такого вражіння як цей. У Монако він повсім природний, майже у морських хвилях купається. Морська вода переливає свої рурами просто з моря й впадає до басейнів з кількадеметрової висоти відскакує в їх неспинно.

Вигарблені руслами це підморське місто, побіг плаваючих мешканців. У темно-азічному сутінку, плаваючи на осклом морем, распасє й шайони, погані риби з довгими калцями: Даві, октопус, круглий, наче міська будочка, що при кожному вітніху пускає потограй з хребта, зімхля, у формі янці, з писочком видиваєним, загостреним як меч.

Морське що теж живе. У ньому на скелях чудні, різноколірні анемони, аніди, коники з маленькими чорними очками, малі сині медведки й червоні галузів коралів. Спирографка, протуля й серуля у формі квітотків, а мікскола з шокладовою головою, потапає в желатині й засувається, як й-товаришки в свої маленькі ручочки, наче засуваю олівці.

На горі є теж багато цікавих річей. Великі, лєні салі, повні випланих морських аїрок або їх кістків. Зі сталі висають різного рода сіті. Б ескімос на слову каяку, узброєний до довлі фок. Великанських розмірів калмар, висає на шухрах, а галерії.

Є тут найбільші у світі збірки фалли й фальо-

ри. Крім цього найрізноманітніше приладдя до аналізи води, проникання світла у глибину, оптичні прилади сонди, апарати до мірення температури, натиску води тощо.

Не хочеться вірити, щоб люди могли поспівати жити на досліді, де в яких глибинах вода має стільки, або стільки степенів, або є темлішою чи асіншою краски. А всеж так є, й вони підумують всімі марометри, спектрографі, щоб дізнатись про всі тайни моря.

Щоб спробувати, чи вода в Монте-Карно інша як дєйде, ми купамось біля арказового мосту поміж прибережними скелями, й дивне лиро, хвиля викладає нам оєєні окуляри, які ко-мусь, стигнула з носа. Смішне, а правдиве!

Тепер вже зовсім сподібно дивлюсь на світ, не треба прижмурювати очей, як досі, у оєєно-ду світлі все ваче прашє.

Після купелі ще раз мусимо перейти через великі, численні тунелі й на вечір приїждимо до мієня свого осідку, до Капі.

А на другий день купамось „достанне“ в морі, й втікаємо „рапідом“ через Марсей і Ліоа до Париза.

Скоренько, 120 км. на годину, жєне поїзд, миготить море, червоні скелі, пальми й ми переїждимо в долину Рони.

Надходить ніч і все засипляє, а коли білий ранок завітає у вагонові вікна, ми доїждили з-ліонського звірця в Парижі.

між українською дітворою, і тому між ними повинні бути не стільки в суголосності з державними інтересами, і виступати їм між держот переміщення, підписаний самим паном міністром і стверджені, що відносно шкільної праці, іншаким мов перенесення як українці правилим коли може аж сюди призначити.

Громадяни розійшлися! На другий день з'явився до нього відома, що були між ними в початку великої погоди з праці могого інституту. — Подробиць не описую.

Бачимо, що хоч збого населення, але розуміє нашу школу і виконавши своїх потімків, що таке це — не розуміння припорівнює до погреб своїх народності, своїм батьківською пірн.

Дмитро Великийович.

3 життя краківської громади.

Українські установи у Кракові. — Співпраця наших товариств. — Важливі українські імпрези у Кракові в мин. році.

Останній рік був для українських культурно-освітніх установ у Кракові виключно щасливим. Завдяки енергії видатих місцевих філій „Прогресу“ і при матеріальній допомозі ширших краківських громадських закладів виникли простору домішки, яка складалася з чотирьох кімнат і одної великої зали, на приміщення всіх наших товариств. Поширились кімнати віддано до розпорядженості отрим установам: „Прогресу“, Студентській Громаді, Комітетові Емігрантів із Великої України, а також призначено на загальні східниці і на вистави Драматичного Гуртка при „Прогресі“. Для цієї Гуртка поставлено сцену і придбано двадцять крісел так, що зала повністю падається до аматорських вистав і відпочинку акції. Інші товариства, як кружок „Рідної Школи“, Союз Українок, Секція Студенток, Товариство Охорони Воєнних Моги, відбасали свої засідання в кімнаті „Прогресу“. Спільне приміщення всіх українських установ на краківському ґрунті має тим більше значіння, що таким чином ви-теоретизована єдність і можливість спільної діяльності поруч взаємної моральної підтримки.

Серед таких умов розвивалася тісна співпраця, і то в доволі широкій межі. Найбільше активності проявила філія „Прогресу“ і Студентська Громада, устроюючи цілу низку вистав, святкових академій і відпочинку.

Першим святком була академія в дні 1. листопада 1929 р. з такою програмою: 1) Промова — вступна до Гуртка студ. філ., 2) „Двадцять років“ В. Лепкого, деклямація етюд. О. Шинявської, 3) „Ретамані“ — солоспів Я. Геніка і 4) хор Студентської Громади під орудою Бурдаского.

Вітання за старанням „Прогресу“ слідувала серія відпочинку. Уряді президентів виступали проф. Болдан Лепкий, проф. д-р Іван Зінович, дон. д-р Володимир Кубішчак, д-р В. Бєзупко, студ. гімназ. академії О. Горобіт і інші. Вітання акція, дежана зразку систематично і збагливо, була описана першорядним ілюстраційним товариством, аж згодом відновлено її знову під керівництвом шкільного догу.

Дальшу низку концертів і вистав навізала Корпорація „Чорноморе“ святком 22. січня, з рефератами студентів Горинського, Бабалського і Мільна, Ринков Іллясевича Соція при Українській Студентській Громаді змешчала ці пам'ятні роковини академією, в якій програму входили виступи хору і деклямація студентів О. Шинявської та Кисілевського. Обидва свята закінчилися до себе традиційним співом з уваги на майбутнє виконавця програми.

В зрештому часі Корпорація „Сян“ святкувала квілевіми сходинами четверті роковини свого існування, при чому відзначало кілька рефератів на тему „Спасної діяльності“.

Вітання 16. лютого 1930 р. відбулося Кооперативне Святко з програмою: 1) студ. Мамчин — деклямація; 2) Засяло сонце золоте — хор Студ. Громади під орудою В. Пушкарка; 3) Про амальні кооператив — реферат І. Сироти. Описи алаштувала Спортна Секція при Студ. Громаді змешчала свята, одне в залі, а друге в червні. Програму першого свята склали: 1) Сценічна картина укладі Р. Лєвченко, 2) Виступи, 3) Концерт мандолінової оркестри під управлінням студ. Г. Бринька. На змій червеної імпрези зложили дуже інтересні відчитки п. М. Голубковича, студ. Бабалського і інших. Особливо не друге свята червоніло під знаком повного успіху.

Годі тут — через обмале місце — вичислювати всі вистави і концерти, які серед пригожих обставин, у своїй великій домішці, відбувалися мало не щотижня. Академічна мозоль устроювала крім частих відпочинків ще й окремі літературні сходина, пробуючи власних сил на цьому полі і змагаючись за право першості.

Однак — як далося — побачити тих шкільних, хоча наскрізь безпретензійних виступів, мали ми два репрезентативні свята, які не приналежали до краківської Громади. До них належали Шевченківський концерт і заархивування академії в честь поп. Гол. Отамана С. Петлюри.

Шевченківське свята, алаштуване відділом „Прогресу“ в Академічній Громаді, відбулося після розмірно коротких підготовок 12. квітня. В цей день публіка відновила доволі простору залу Болдоского по березі, при чому доведлося лам багати чимало запрошених осіб (політиків) із залогового й мистецького світу. Але швидко наші гості розчарувалися, бо крім петлювального слова (етюд Гупала), деклямації п. О. Шинявської та солоспіву Я. Геніка, майже всі інші точки явилися повністю слабо, а спеціально музична частина концерту, виконавши аполон на цілій дній, при чому деяка частина публіки (здебільше політиків) після першої половини програми виїхала зі зали. Не перший подібний концерт української громади в Кракові в післявоєнні роки, бо досі всі приїзди свята, завади іншаторам поше моральне відновлення. Саме тому концертний комітет мусить подбати на майбутнє про інтересний склад програми і про добір мистецьких сил, якщо не хоче допустити до компромісу перед неукраїнцями.

Серед неприємних умов підбулася також академія в честь С. Петлюри. А саме, її організатори (Товариство Емігрантів) дали майже на тиждець наперед оголошення до краківського українського „Кур'єра“ з латого устроєння свята й задроненням читачів того органу до приваженості в цьому. М'ястим ні в „Ділі“, які тим більше на таблиці оповіщення місцевих філій „Прогресу“ від якого повідомлення про академію не було. (1) Щойно на годину перед самою академією повідомлення картка через переклада (пробита інж. К. Лідевичем). Відді цього Товариства мусить відпочити таких прикирх виступів. Самеж академія, на якій явилася чисельно зібрана українська громада в Кракові, мала дуже похвальний характер. Зноміж трьох відпочинків надзвичайний був реферат інж. Лідевича, в перелуманій формі, який зробив справді добре враження.

Догор.

Недуга през. Масарика.

З Праги прийшли вісті, що президент ЧСР Масарик, перебуваючи в своїй літній палаці в Топольчанах на Словаччині, поважно занедужав. Через цю недугу він не візьме участі в ювілейних урочистостях у Празі. З Праги до Топольчан виїхало двоє лікарів спеціалістів. Чеська преса поважно занепокоєна, бо як відомо, Масарик уже 80-літній старець і недуга може спричинити катастрофу, що для ЧСР означало б утрату найбільшого авторитету в державі.

Зміни в червоній армії.

АТЕ. Рига. „Комуніст“ повідомляє, що секретар Центрального Комітету Компарті більшовиків України Косіор (волок) іменований членом воєнно-революційної ради РСР. Номінація Косіора має політичні причини. Він був мужем довіри Сталіна на Україні, де був фактично диктатором. На XVI конгресі партії Косіора покликало до підліття, щоб зміцнити впливи Сталіна і збільшити число його прихильників. Показання Косіора до складу воєннореволюційної ради означає зменшення впливів Ворошилова. Тим чином Сталін хоче забезпечити впливи в армії виключно для себе. Тому, що Косіор ніколи в червоній армії не займав жадного становища, покликання його до найвищого органу армії викликало серед війська деяке невдоволення.

По революції в Бразилії.

Новоутворений уряд в Ріо де Жанейро оголосив деклярацію, в якій обіцяє додержувати всі міжнародні зобов'язання. Уряд має характер воєнної диктатури. До уряду входять: генерал Баретто Рабоса, адмірал Неорага і Пандіа Кальберас. Уряд заповідає скликання національного конгресу і реформу конституції. На днях в Ріо де Жанейро товпа адемолювала 5 склепів, заважувала консулат Зєдичених Держав, після чого мірська артилерія обстрілювала місто. „Бразильські обстрілювали кораблі і ушкодили німецький корабель „Баден“, який мусів вертати до пристані. Підчас стрілянини в пристані згинуло 18 осіб.

Знов розстріли.

„За Свободу“ сповіщає, що Д. П. У. розстріляло на днях 48 „білих“, які з Китаю прийшли до РСР. Та організували протибозьшівницьке повстання.

Серед наших москвофілів.

Москвофільські кандидатури.

„Русская Сол. Организация“ протозосила такі кандидатури до союзу:

Округа ч. 49 (Перемішль, Сніж, Косно): 1) Пєбріньський Мих., журналіст у Львові, 2) а. Чинковський Биріло, греко-лат. парох у Мілані, пов. Косно, 3) Мокришків Мануїл, інж., полковник урядової у Сядоці, 4) Борух Семен, прив. урядовець в Перемішлі (на дальших місцях селяни).

Округа ч. 49 (Самбір, Лисько, Рудки): 1) Гайбонішків Григорій, емер. інж., суддя в Ст. Самборі, 2) Кушман Данило, селянин в Садковичах, пов. Самбір (на дальших місцях самі селяни).

Округа ч. 51 (Львів-півд., Жолка, Руда Руська): Д-р Конєтинський Захар, адвокат в Козьмівці, 2) Івановіч Іван, інж., правник, господар у Півчі, пов. Рава Руська (на дальших місцях селяни).

Округа ч. 52 (Стрий, Дрогобич, Турко): 1) Д-р Сохоловський Мих., адвокат в Турці, 2) Д-р Кердан Василь, прив. урядовець в Осаєнцях, 3) Кушнір Степан, урядовець магістрату в Дрогобичі (на дальших місцях селяни).

Округа ч. 53 (Станіславів, Коломия, Товмач): 1) Крушчівський Степан, парох у Коломиї, пов. Коломия, 2) Крушівський Св. Фрон, адв. кандидат в Бурштині (на дальших місцях самі селяни).

Округа ч. 54 (Тернопіль, Скалат, Чортків, Терешполя): 1) Василько Петро, селянин в Полонці Гнилі, пов. Скалат, 2) Слободян Роман, селянин в Гнилої Велі, пов. Гусятин, 3) Сивин Василь, селянин у Перемішлі, пов. Гусятин.

Округа ч. 55 (Золочів, Броди, Жидичин): 1) Д-р Струсович Юлія, адвокат в Золочеві, 2) Пєбріньський Мих., журналіст у Львові (на дальших місцях селяни).

ДО СЕНАТУ:

Львівське воєводство: 1) Медичний Зіновій, прив. урядовець у Львові, 2) Борух Семен, прив. урядовець у Перемішлі (дальше йдуть селяни).

Тернопільське воєводство: 1) Мислів Іван, селянин в Риніві, пов. Камінька Стр., 2) Бояків Іван, селянин в Ляцьків Велі, пов. Золочів.

Станіславське воєводство: 1) Труш Володимир, емер. дир. гімназії в Станіславові, 2) Д-р Сьомало Юлія, адвокат у Бурштині, 3) Д-р Лакуста Мих., адвокат у Жераві.

За куліс РАП-у.

„Русский Голос“ публікує писем до редактора „Голосу Народу“ (органу т. зв. „Рускої Аграрної Партії“) і заступника голови тої партії Дмитра Яблонського, в якому він закликає про своє виступлення з РАП-у і подас його притили. М. ін. довідуються з того писема, що рада РАП-у, вибрана на установчих зборах тої партії в січні 1928 р., від хвилі того вибору не збиралася ні разу на дарили в повному складі. Що більше, навіть президія РАП-у не мала до цього часу ні одного формального, протокольного засідання. Таким чином всі публічні заяви, складані відомо іменем „Рускої Аграрної Партії“ в польських газетах, не були ніколи обговорювані ні на партійній раді, ні навіть на президії РАП-у, іншими словами: ті заяви були приватними виступами тих осіб, що їх підписували. Такема ні рада РАП-у ні його президія не відбули нікої наради в справі дотеперішніх виборів, тому всі виборчі виступи, роблені відомо імені РАП-у, є чисто приватною справою кількох осіб. З урахуванням все цього сказано, як і тому, що голова РАП-у д-р А. Лисак не вважає за сканале навіть у такий важкий момент, як дотеперішній момент виборчої кампанії, скликати повний склад ради РАП-у і злати зирет, чим ці домовлення зі своїх дотеперішніх виступів в імені тої партії, — ред. Дмитро Яблонський, що був спершу вибраний головою РАП-у і зрікся тої честі в користь д-ра А. Лисака, проголошує своє виступлення з РАП-у.

Слід зазначити, що з уступленням Дм. Яблонського з редакції „Голосу Народу“ дрізна група рапівців стратила в одинокого свого редактора. Тепер, як довідуються, в редакції тої рентильки працює якихсь трьох молодих людей, а між ними якийсь Яцків.

Повстання на північному Кавказі.

А. Т. Е. Рига. На північній Кавказі збільшився повстанчий рух. Повстанці заволоділи містом Дербент у Дагестані, де розстріляли кількох комуністів, аніжили залізничну станцію і втікла в гори. На цілому Кавказі оперує 6 повстанчих груп, які криються в горах, нападають на радянські установи та на карні експедиції ДПУ.

Більшовики про митроп. Шептицького.

"Ізвестія" поміщують статтю про пастирський лист, сконфіскований польською цензурою. На думку цього більшовицького офіційного органу, митроп. Шептицький хоч і старається догодити польському уряду, то не міг здержатись від негативної оцінки пацифікації. Конфіскація пастирського листа є доказом, що навіть митроп. Шептицький, який відомий з угодовости, не вміє знайти порозуміння в Варшаві. "Ізвестія" кінчать статтю скептичною завагою, що всі спроби залагодити польсько-український конфлікт є безнадійні.

Після катастрофи в Майбаху.

Останні відомості з Берліна говорять, що катастрофа під Майбахом є далеко гіршіша, як це було зразу подано. В копальні зазналось не 82 робітники, але 141. Досі добули тільки 6 трупів.

ОСТАННІ ВІСТІ

РЕВІЗІЯ В КОСМАЧІ.

В Космачі, коломийського повіту, перевела місцева поліція, скріплена поліцією з інших застерунок коломийського повіту, цілу низку ревізій. Між іншими переведено ревізію у гуртові тамашного кружка "Рідної Школи" о. Угорчака Миколи та в учителя "Рідної Школи" Лобігущого і Віндикувої. Далше переведено ревізію в чит. "Просвіти", кооперативі "Гуцульська Спілка", в артистів-маларів Смольського і Чорніа та у селян Грици Гавришчука, Чупірчука Кирила, Бойчука Михайла, Семена Кушнірчука, Книшука Михайла й інших. Перешукували дуже основно хати, хатню обстановку, частини убрання, картували книжки, ба навіть заглядали до пуделок від сірників, шукаючи за зброєю. Не найшли нічого.

РЕВІЗІЯ В ОЛЕСЬКУ.

Дня 23 жовтня перевела поліція 3-годинну основну ревізію в помешканні і в робітні Дмитра Стащишина, різьбяр в Олеську а також особисту ревізію у всіх працівників, шукаючи за зброєю і нелегальними письмами. Нічого нелегального не найшли. Взяли тільки маленьку фляшочку оливи і забрали Дмитра Стащишина та всіх працівників на постерунок, де після списання протоколів звільнили всіх, крім Теодора Оленчука, котрого замкнули як підозрілого. По двох днях Оленчука випустили тимчасом на волю з тим, що має зголошуватись на поліцію.

ПРОЦЕС Б. ПОС. КВАПІНСЬКОГО.

Перед окр. карним судом у Соснівці почався 27 жовтня процес проти бунш. посла з ППС. Квапінського. Акт обвинувачення закидає Квапінському, що на вічу в Олькуші визнавав робітників до ген. страйку, а селян до походу до міст, щоби взяти силою те, що їм належить, до домашньої війни та кровавої боротьби, щоби усунути уряд і створити роб.-сел. уряд. Боросять Квапінського адвокати д-р Берензон і Рудзінський.

Вступ до салі за білетами, яких видали 80 для публіки, а крім того для представників судівництва й адвокатури. На розправі є і жінка обвинуваченого. Обвинуваченому 45 літ. За царських часів у 1907 р. був засуджений на смерть, яку замінили йому на 15 літ каторги. За польських часів відповідав уже двічі: за пресову справу та за організування страйку. Його засудили, та кару уморено на осн. амністії. Квапінський заявляє, що до вини не почуватється. Акт обвинувачення робить йому фантастичні закиди. Обв. належить до т. за. опозиції, що має перевагу в союмі. — Прокуратор: Мала. — Обв. не міг пропонувати насилья, коли його партія Мала парт. вихід. Кілька днів після промови в Олькуші, де ухвалено заяву недовіри для уряду Світацького, той уряд уступив. Діяльність обвинуваченого і його партії боронить правопорядку в державі, конституції. Комісар поліції ждав лише хвилі, щоби розв'язати віче, колиж рішався на це, то віче вже було й так скінчилося. Обвинувачений признає, що говорив, що колиб прийшов держ. переворот, тоді партія візав робітників до ген. страйку для оборони конституції. А приготавлявся держ. переворот, коли офіцери прийшли до союму; в уяздівським шпиталі було їх тоді багато.

Як перший свідок з'являвся комісар поліції Гайя. Він каже, що на зборах у роб. домі було біля 600 робітників. Обвинувачений говорив про госп. положення, сказав, що уряд тратить гроші, що Бельведер має 50 аут. Банк Польський 16 аут, багато грошей видають на репрезентаци, виїзд прем. Світацького за жордон коштував 23.000 зол., про що господарку знає Цейя. Зате в країні нужда, робітники пухнуть, а голоду. Вказівка обвинуваченого свідок не пригадує собі добре. Колиб собі був розв'язав

ний, то обвинувачений казав, що робітники повинні проголосити ген. страйк, а селяни мали прийти до міст. Чи обвинувачений який слова "революція" свідок не пам'ятає.

Св. поліцей Пясецький каже, що обвинувачений критикував Підсудського й систему правління. Коли впаав клич, що всі мусять вийти на вулицю, щоби приневолити уряд до уступлення, хоч би це мало викликати дом. війну, хтось крикнув: "Хто хоче революції?" Счинився заколот і віче розв'язано. На запит предсідника свідок каже, що обвинувачений згадував про поміч англ. і фр. робітників, при яких допомі польські робітники мусять повалити уряд Підсудського. Обор. Берензон стверджує, що свідок брав участь у засіданнях рев. фракції, хоч був поліцаєм.

Зізнавало ще кілька свідків, які говорили подібно та нібито обвинувачений говорив, що уряд виплатив 8 міль. зол. для рев. фракції.

Пізно ввечером почалися промови сторін. Присуд ще не запав.

ЩЕ ОДИН Б. ПОС. АРЕШТОВАНИЙ.

У Замості арештували б. посла з Визволення Костубала. Досі він був на волі за кавцією 500 зол. Костубала обвинувачений за протидержавну діяльність.

НАПАД НА Б. ПОС. СТРОНСЬКОГО.

До б. пос. Стронського (ХН) у Вільні прийшло двоє людей, один із них подав Стронському коверту. В коверті був аркуш чистого паперу. Коли Стронський спитав, що це значить, один із незнайомих ударив його п'ястком. Збіглися товариші Стронського, тоді незнакомий вдарив і ще одного з них, б. посла Комарницького. Подію злізківдувала поліція.

ВИБ. КУРЕРИ В БЕРЕСТІ.

До Берестя приїхали курери виборчих комісій. Вони привезли арештованим б. послам заяви для підпису. Після підписання заяв курери вернулися до відоносних виб. комісій.

ЗАСУД Б. ПОСЛА ЗЕРБЕ.

Повітовий суд у Лодзі засудив б. соймового посла Зербе, німецького соціаліста, зате, що з віча усунув поліц. агента, на 6 місяців в'язниці. Зербе, що зголосив відклик є на волі.

ПРИСУД У ПРОЦЕСІ ЗА ШПІОНАЖУ.

Дня 27 жовтня в перемиській окр. суді закінчився процес за шпівонажу. Засуджені: Білоус на 4 роки тюрми. Шур на 2 роки, Карвацький на 3 р., Двля на 5 літ. Кожуховський на 5 літ; Павлик на 4 роки. Обв. Коморовський і Капко увільнені.

АРЕШТУВАННЯ.

У Львові арештували М. Шидловського (Ходоровського 3). В. Колодницького, столаря (Куркова 14). В. Паліцького дентиста (Ходоровського 3). Їх відставили до пол. постерунку в Підгайцях. Закидають їм приналежність до УВО.

У ЗАРУДІ (ПОВ. ТЕРНОПІЛЬ) АРЕШТУВАЛИ МІСЦ. ПАРХА О. ПЕТРА ІВАХОВА Й ВІДСТАВИЛИ ДО ТЕРНОПОЛЯ.

УНЕВАЖНЕНІ ВИБ. ЛИСТИ.

Окр. виборча комісія ч. 51 (Львів-повіт) уневажила такі листи до союму: ч. 15. Руска сел. організація, ч. 22. Союз професійно-рільний-рукодільний із центр. осідку у Лежайську; до сенату: ч. 28. листа Андр. Вільча, ч. 29. листа Фр. Гербста.

ЗНОВУ САМОГУБСТВО В ТЮРМІ.

Дня 27 жовтня повісився в тюрмі при ауд. Баторія уже другий в'язень. Йосиф Фіш. Фіш, як і попередній самовбивиник Куперман з Лодзі були арештовані в зв'язку з крадіжками.

ВІДЕНЬ ПІД ВОДОЮ.

Від суботи паде у Відні дощ, якого не тямлять від 1885 р. Півниці залиті водою. В околицях Відня, а Альпах упав сніг, на Раксі лютувала метелиця. Телефонні між Віднем і Пасавам ушкоджені. У Стубайських Альпах заблукав невідомий літак. Це мабуть літак, що літав між Голландією й Сх. Індією.

НОВИНКИ

— ТИМ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКАМ, які на днях одержать упімення за передплату, а не вирівняють її до кінця цього місяця, з днем 1. листопада будемо приневолені припинити висилку нашого часопису.

— Телеф. 2-11. Піскова 22 "Власна Хата" Фотограф Лев Янушевич. 537 122-7

— В українських лікарських Товаристві ауд. Гродзівських ч. 4. відбудеться в четвер 30 жовтня ц. р. в год. 7. веч. реферат Д-ра Музика про Етиологію трахоми. 794

— Конфіскація "Діла". У чорашньому (240) числі нашого органу підпали конфіскації всі вістки з краю в рубриці "Що діється в нашому краю", акляючи з вістками про нові арештування, випущення на волю і т. д. Це 22-а з черги конфіскації "Діла" в цьому році.

— Вийшли на волю. Арештований 1 жовтня ц. р. б. посол Дмитро Лавика (УСРП) вийшов

20. ц. м. з тернопільської тюрми на волю Дня 22. ц. м. звільнено з тернопільської тюрми також студ. філософ. Евгена Лопатинського з Промової. Від двох тижнів є вже на волі також проф. Іван Галушницький, арештований 20. вересня ц. р. при нагоді масових ревізій в Тернополі. — 27 жовтня вийшов на волю з лівівських "Бригідок" після шістнадцятичного лобути гімназійний учень Володимир Романів.

— Знижкові купони до всіх трьох міських театрів можна одержати в секретаріаті театру Різноманітностей (Рутівського 22) шодня від год. 10 до 1. впол. Дирекція звертає увагу, що ті купони є для кожного з театрів окремі та важні лише до того театру, якого назва назначена на купоні.

— Пожежа. Дня 9 жовтня ц. р. вночі повстал пожежа у господаря Степана Веретельника в Дрогобелі, пов. Перемиський. В гашенні пожеги брали участь Т-ва "Сокіл" з Трійця і "Сокіл" з Гнаткович з власною сикавкою.

— VIII. річний з'їзд ЦЕСУС-а відбуватиметься у Празі в днях 29, 30, і 31 жовтня ц. р. Порядок з'їзду: 1) Відкриття з'їзду. 2) Звіт функціонерів Управи ЦЕСУС-а. 3) Звіт Ревізійної Комісії ЦЕСУС-а. 4) Звіти з місць. 5) Дискусія над звітами. 6) Удільнення абсолютної уступаючої Управі ЦЕСУС-а. 7) Праця в комісіях. 8) Ухвалення резолюцій з'їзду. 9) Вибір нової Управи ЦЕСУС-а. 10) Закриття з'їзду. Звіт Управи ЦЕСУС-а поміщено також у "Студентським Вістнику" чч. 8—10 (серпень-жовтень 1930).

— Ще один костел на Личакові. Минувалої неділі в салі польського "Сокола" відбулось віче в справі будови ще одного костела на Личаківським передмістю у Львові. У вічу ваяло участь і двох біскупів. Промовляв між іншими біскуп Лісовський, закликаючи присутніх збудувати ще одну твердиню польськості у Львові. Утворено комітет будови й ухвалено вибудувати при костелі інтернат для молоді. Костел стане на Горішньому Личакові і зватимьме костелом Матері Божої Остробрамської.

— Фальшиві гроші перед судом. Перед карним судом у Познані відбулась розправа проти літографа Пісецького, який фальшивав банкноти по 100 золотих і поширював їх. Розправа потвердила вину обвинуваченого і Пісецького засуджено на рік в'язниці.

— Коли директор не любить терпіння. В гімназії у Величці директор Герцог не любив терпіння Франца Газека і тероризував його як міг. Терпіння не витерпів сикатур директора і кинувся під поїзд та згинув. Директора усунули з гімназії, а гімназійна молодь влаштувала улюбленому терпінюві величавий похорон.

— Реферат про переслідування релігії на Рад. Україні а Ціріху. Дня 15. ц. м. в Ціріху в Швайцарії відбувся відчит протестантського пастора Шварца, який шойно приїхав з Києва, про переслідування релігії на Радянській Україні. Референт змалював жахливі умови, в яких опинилась релігія в СРСР взагалі і підкреслив, що українську автокефальну церкву переслідують більшовики особливо жорстоко. (Еклезія).

— Велика повінь в Мексику. Американська преса подає, що деякі околиці Мексика навістила страшна повінь. В однім лиш місті Аямо втопилось 100 осіб.

— Катастрофа автомобіля. На лінії Рига-Ревель автомобіль вїхав на поспішний поїзд, причому 5 осіб було смертельно ранених. Власник автомобіля, поранений в катастрофі, так розсердився на шофера, що стріляв до нього з револьвера і вбив на місці.

— Жінка Бернарда Шова. Про великого англійського письменника Б. Шова пише преса аж надто часто, але про його дружину майже не згадував ніхто. Навіть в Англії не все прихильники творчості Б. Шова знали досі, чи він жонатий, чи ні. Все це через те, що жінка Б. Шова так скромна і тиха людина, що майже поза свій дім не виходить і навіть деякі сусіди не бачили її ніколи. Вона всіми силами борониться проти цього, щоби про неї писали газети і сама просить Б. Шова, щоби він нічого про неї не говорив цікавим журналістам. Та всеж перед журналістом не встеречешся і недовоно англійська преса помістила деякі подробиці з життя жінки найбільшого сучасного драматурга Англії. Бернард Шов, ще як студент заховував на груді і лікувався у Швайцарії. Там полюбила скромну і тиху сестру-жалібницю санаторії й оженився з нею. Його ім'я було тоді нікому не відоме, бо свій перший твір, який прославив його ім'я, вийшов пів року по шлюбі. Мало котрий письменник був такий щасливий в подружжі, як Б. Шов. Його жінка дуже інтелігентна, й освічена, вона говорить трьома мовами, перекладає французькі твори, а сам Б. Шов говорить тільки по англійськи. Тому, як Б. Шова відвідує німець чи француз, то його жінка мусять бути для нього товмачем. Все, що Б. Шов напише в день, ввечером читає своїй дружині і вона є для нього першим читачем і критиком. Великий письменник дуже багато завдячує тій скромній і тихій жінці, тим більше, що він сам у прак-

В друкарні Видавничої Спідки „Лідо”. Львів. Ринок ч. 10

Гемор

